

resultater for Tønders vedkommende tyder på, at det ville være både frugtbart og berettiget at tage disse ting op.

H. P. Clausen.

*Julie Grüner: Minder fra mine bedste-
forældres hjem i det danske Altona.
(Gad, 1958). 195 s.*

Erindringerne, der er nedskrevet i 1890'erne og udgivet af Albert Fabritius og H. Topsøe-Jensen, dækker de velstående købmandsfamilier i 1840'ernes og 50'ernes Altona. Ingen fremtrædende offentlige personer er med og ej heller store begivenheder; »minderne« skal altså søge deres raison d'être i miljøtegningen, og på det område gør de fyldest. Livet i den merkantile overklasse og dens idealer fremtræder levende gennem de mange småbilleder af de forskellige familiedømmer, selv om det anekdotiske stof måske optager vel megen plads. Det aftegnede miljø er velkendt fra andre af samtidens større byer, både f. eks. i Tyskland, England, U. S. A. og i København og Helsingør; men det har sin værdi at se det dokumenteret også i Altona. Det skal tilføjes, at erindringerne og noteapparatets oplysninger ofte vil kunne yde værdifuld hjælp under arbejde med identifikation af en række borgerslægters medlemmer.

Vagn Dybdahl.

*Kjeld Bjerke & Niels Ussing: Studier
over Danmarks nationalprodukt
1870-1950. (Gad, 1958). 175 s.*

Det er et meget fortjenstfuldt arbejde, som her er udført af Det statistiske Departement og Københavns Universitets økonomiske Institut. Størst interesse frembyder naturligvis perioden før 1930, mens tiden derefter tidligere er behandlet i publikationer fra Statistisk Departement.

For tiden før 1930 falder arbejdet

set ud fra indre kriterier stort set i to hovedgrupper: tiden før omkring århundredskiftet og tiden efter. Dette skyldes kildegrundlaget, der for tiden efter 1900 på de fleste områder flyder meget rigeligere, omend det målt med vor tids øjne er ret spinkelt.

Det spinkle kildemateriale er – som forfatterne også er klar over – bogens svaghed. Det vil imidlertid være ubilligt at rette kritik mod fremstillingen ud fra dette forhold; man har villet besvare den stillede opgave, og så må man bruge, hvad der er. Mere afgørende er, om man har anvendt alt, hvad der er, og om man stillet over for de forskellige kildegrupper har udøvet den fornødne kritik. Dette synes ikke mindst at være det ømme punkt, når det gælder indkomststatistikken, der netop (bortset fra landbruget) er af væsentlig betydning, fordi forfatterne lader nettofaktorindtægten stå som det centrale begreb. De foretagne beregninger og justeringer kan man nok følge, og man må lade dem passere med en let kuldegysning over dristigheden, men derimod får man næsten intet at vide om den kritik, materialet (skatteligninger) er blevet mødt med, her tænkes især på tiden før 1904. En lignende usikkerhed føler man over for de beregnede konsumtal. Man må her spørge, og det gælder også indkomststatistikken, om det alligevel ikke havde været muligt at foretage en række afprøvninger af kildematerialet gennem undersøgelser i et udvalgt arkivstof.

Bogens hovedresultater har imidlertid det tiltalende karaktertræk, at de svarer til, hvad man synes er rimeligt – alene det er naturligvis meget tilfredsstillende, selv om det nødvendigvis ikke også behøver at være en betryggelse. Dernæst må fremhæves, at bogen er særdeles velskrevet, således at den virkelig kan læses, uden at der stilles overvældende krav om indsigt i økonomisk metode. Til dette kommer, at den på en række områder